

university of
 groningen

faculty of law

Aletta Jacobs
SCHOOL OF PUBLIC HEALTH

Reactie op: Preadvies Nederlandse Vereniging voor Bio-Ethiek, 7 december 2022

Brigit Toebes

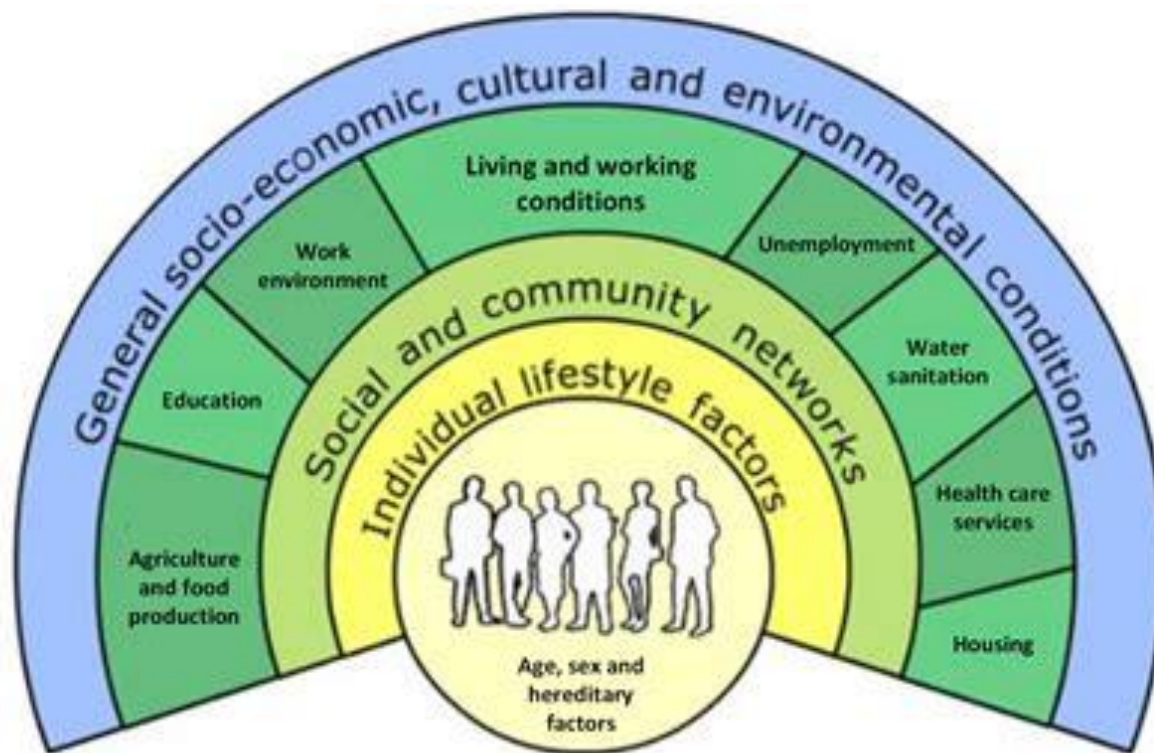
Gezondheidsrecht in internationaal perspectief

Faculteit Rechtsgeleerdheid

Wetenschappelijk directeur, Aletta Jacobs School
of Public Health

b.c.a.toebes@rug.nl

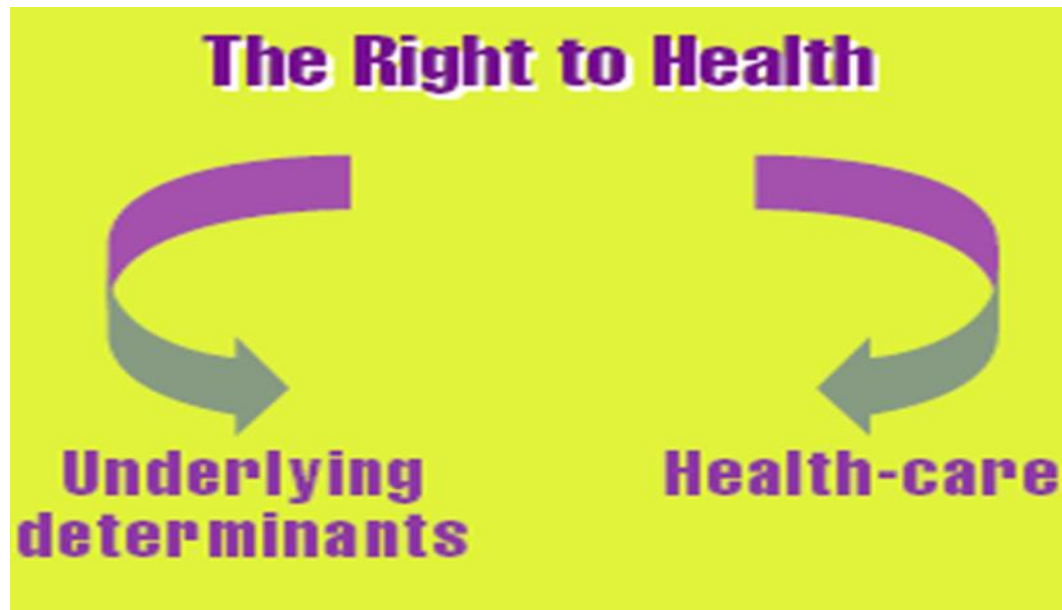
Grondwettelijke basis

Artikel 22, eerste lid Grondwet (1983):

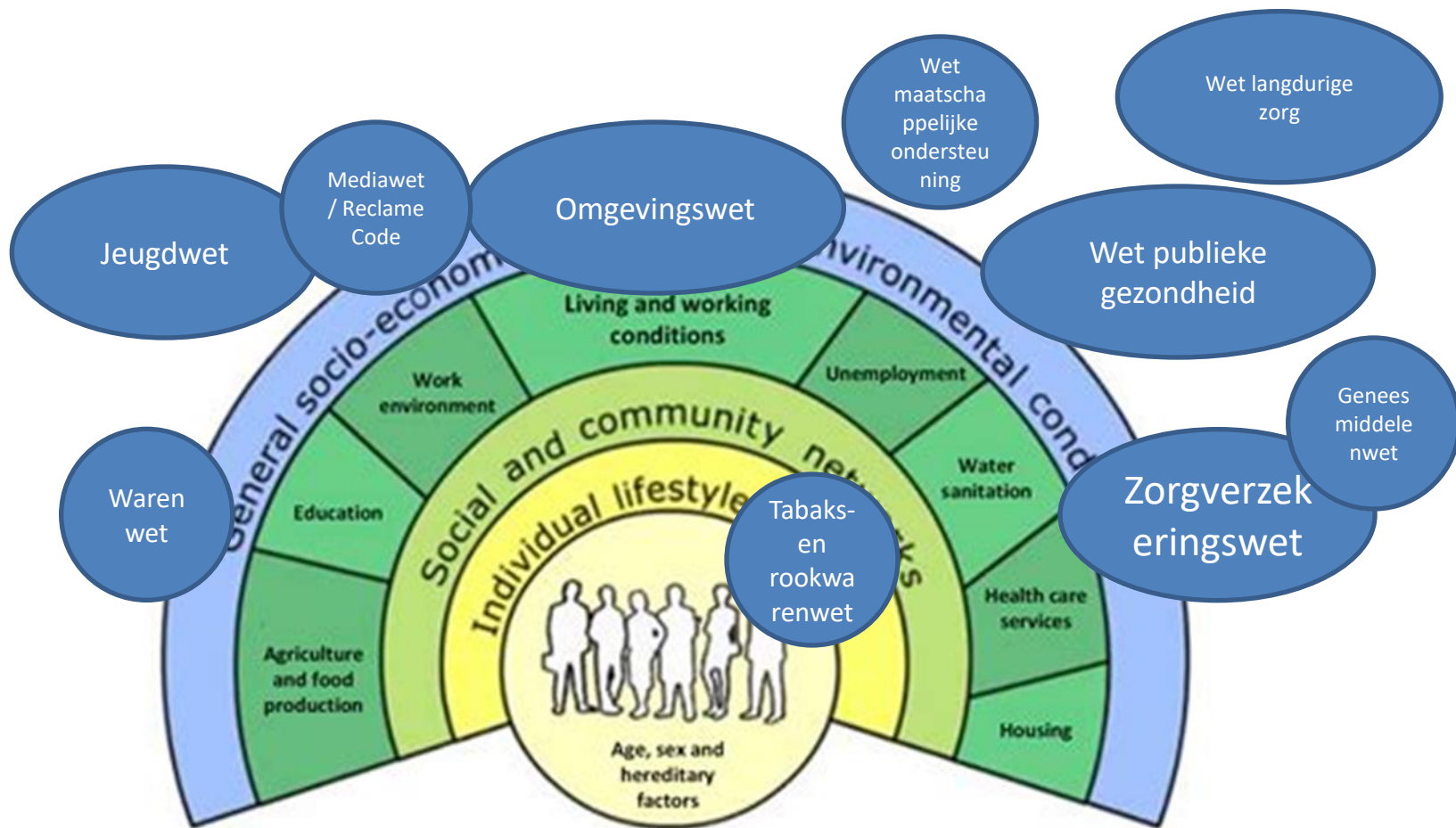
‘De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid’

Mensenrechtelijke basis

- Artikel 12 International Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (IVESCR, 1966): *'Recht op een zo goed mogelijke gezondheidsstandaard'*

Het juridische landschap in NL

Internationaal gezondheidsrecht

Kern

- Standaarden
Wereldgezondheidsorganisatie
- Mensenrechtenstandaarden

Synergie

- Humanitair oorlogsrecht
- Milieurecht

Spanning

- Internationaal economisch recht
 - WTO-recht

Standaarden

Wereldgezondheidsorganisatie

Infectieziekten

- Internationale Gezondheidsregeling, 2005

Chronische ziekten

- WHO-Kaderverdrag inzake Tabaksontmoediging, 2003

Capability benadering

- Jennifer Prah Ruger (2006): *society's obligation to maintain and improve health is based on the ethical principle of human flourishing and human capability*
- Sridhar Venkatapuram (2011): *'capability to be healthy approach': societies should focus on supporting the capabilities of individuals to conceive, pursue, and revise their life plans. - Human rights: a cluster of diverse entitlements*

Mondiale gezondheidsethiek geeft inkleuring van mensenrechten

1. *Gezondheid als waarde*, naast autonomie
2. Naar een *collectieve interpretatie* van het recht op gezondheid
3. Naar een *internationale* verplichting op basis van het recht op gezondheid

Internationaal gezondheidsrecht voor mondiale gezondheidsethiek

Juridisch bindende normen:

- Basis voor wetgeving
 - NL moet recht op gezondheid implementeren, dit heeft consequenties voor toegang tot zorg ongedocumenteerd
 - WHO-Verdrag inzake tabaksontmoediging: geen banden met industrie
- Middel om overheid en andere actoren ter verantwoording te roepen; 'accountability'
 - Urgenda, Shell-zaak, rechtszaak tegen tabaksindustrie
 - Rol parlement, NGOs, media

Verder lezen

- VN, [Algemene Aanbeveling 14](#), CESCR (2000)
- Jennifer Prah Ruger, 'Ethics and governance of Global Health Inequalities' (2006) 60 *J. Epidemiology & Cmty Health* 998
- Sridhar Venkatapuram, *Health Justice – and argument from the health capabilities approach*, Polity Press, 2011
- Leenen et al, *Handboek Gezondheidsrecht*, Boom 2020, 'preventie'
- Preadvies VGR 2019, [Ongezond gedrag, de rol van het recht](#)
- Preadvies VGR 2021, [Gezondheidsrecht in tijden van crisis](#)
- Hendriks, Toebes, Sijmons, 'Gezondheidszorg vraagt om een geïntegreerde aanpak', *NJB* 25 maart 2022
- Burci & Toebes (eds.), *Research Handbook on Global Health Law*, Edward Elgar Publishing 2000.
- Toebes et al, *Health and Human Rights – Global and European perspectives*, Intersentia 2022 (2nd ed.)

Dank voor jullie aandacht

